

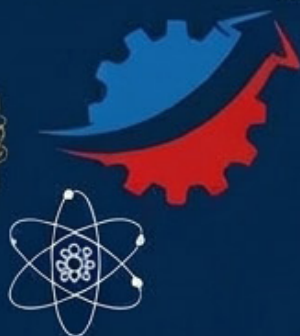
MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

*ijtimoiy-igʻtisodiy, innovatsion texnik,
fan va taʼlimga oid ilmiy-amaliy jurnal*

2026-YIL

SENTYABR / 9-SON, III-QISM

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.us/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari

08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google
Scholar

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

OpenAIRE

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ
ЦЕНТР НАУКИ И ТЕХНИКИ

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 2026-yil, sentyabr.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc)

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellash
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.08.06 – "G'ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish" (texnika fanlari)
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

A METHOD FOR INTEGRATING HIGHER EDUCATION INSTITUTION INFORMATION RESOURCES BASED ON MOBILE SOFTWARE.....	9
Shukirillayeva Mexriban	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA RAQAMLI PLATFORMALARDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI: BUXORO VILOYATI MISOLIDA	15
Qudratov Bahodir G'aybullaevich	
SCENE ACTIVITY-AWARE CAMERA HEALTH MONITORING FOR STATIONARY CCTV SYSTEMS.....	19
Abdulazizxon Axmedov Ganijon o'g'li	
SUTCHILIK FERMER XO'JALIKLARIDA OZUQA EKINLARI TUZILMASINI CHIZIQLI DASTURLASH ASOSIDA OPTIMALLASHTIRISH VA 2030-YILGACHA SUT HAMDA OZUQA EHTIYOJI PROGNOZI	26
Ibodullayev Doston Sobirjon o'g'li	
RESPUBLIKADA KOMUNAL XO'JALIKLARNI BOSHQARISHNING INSTITUTSIONAL ASOSLARI VA UNING RIVOJLANISH BOSQICHLARI	36
Mardanova Mohidil Otabek qizi	
O'ZBEKISTONDA MAHALLIY BUDJET DAROMADLARINI OSHIRISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	42
Fayziyev Farrux Abdullaxojayevich	
TUYAMO'YIN O'ZAN SUV OMBORIDAN SUV OLUVCHI O'NG QIRG'OQ MAGISTRAL KANALINING LOYQA BOSISHINING OLDINI OLIH CHORA-TADBIRLARI VA UNING AHAMIYATI	50
Ro'zmetov Xursandbek Hayitboyevich	
BUXORO VILOYATIDA TURISTIK XIZMATLAR BOZORIDA REKREATSIYA OBYEKTLARIDAN FOYDALANISHDA TALABNING O'ZGARISHI TAHLILI.....	57
Urunova Dilobar Baxtiyorovna	
TRANSPORTNING MINTAQALAR IQTISODIYOTI RIVOJLANISHIGA TA'SIRINI BAHOLASH: METODOLOGIYA VA VOSITALARI	64
Omonova Sug'diyona Mamadavidovna	
TURLI SUG'ORISH TARTIBLARINING KUZGI BUG'DOY VA DUKKAKLI EKINLAR HOSILDORLIGI, TUPROQNING MELIORATIV HOLATI HAMDA AGROFIZIKASIGA TA'SIRI (BUXORO VILOYATI MISOLIDA) .	69
Xalilova Ma'mura Ravshanovna	
ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ ПРОЦЕССА ЭКСТРАКЦИИ ХВОЙНЫХ РАСТЕНИЙ МЕТОДОМ ПАРОДИСТИЛЛЯЦИИ	73
Ёдгорова Маъмура Орифовна	
YER UCHASTKALARINING KADASTR QIYMATINI BAHOLASHDA TUPROQ BONITIROVKASI VA GEOAXBOROT TIZIMLARIDAN FOYDALANISH	78
Izatov Elmira Najmidinovich	
РАЦИОНАЛЬНЫЙ ВЫБОР ПРЕКУРСОРОВ ДЛЯ ФОРМИРОВАНИЯ 2D-МОК С РАЗВИТОЙ ПОРИСТОЙ СТРУКТУРОЙ.....	83
Рахимов Бекзод, Адизов Бобир, Коракулова Нодира	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA PUTUR YETKAZMASDAN TEKSHIRISH SOHASINI STANDARTLASHTIRISH TIZIMINI ISO/TC 135 XALQARO TEXNIK QO'MITASI STANDARTLARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH: STQ-28 MILLIY TEXNIK QO'MITASINING ROLI	88
Axmedov G'ayratjon Mahmudjonovich	
FOG-CLOUD HISOBLASH MUHITIDA VAZIFALARNI O'TKAZISH VA RESURLARNI TAQSIMLASHNING ARCHERY PUFFERFISH OPTIMIZATION ALGORITMIGA ASOSLANGAN GIBRID MODEL.....	93
Ulugbek Muxammadjonov	

PV/T HAVO KOLLEKTORI BILAN JIHOZLANGAN QUYOSH QURITGICHIDA POMIDORNI QURITISH KINETIKASINI UCH O'LCHAMLI SONLI MODELASHTIRISH.....	104
Ibragimov Umidjon, Xo'jarova Aziza	
YASHIL MOLIYA VA IQLIM RISKLARI: XALQARO TAJRIBA HAMDA O'ZBEKISTONDA BARQAROR MOLIYALASHTIRISH ISTIQBOLLARI.....	113
Tilabov Nasrulla Tashmurotovich	
TIJORAT BANKLARI FAOLIYATIDA SUG'URTA HIMOYASI MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH: DEPOZIT BAZASI VA KREDIT RISKLARINI TABAQALASHTIRILGAN HOLDA SUG'URTALASH	122
Tog'ayniyazov Shohzodbek	
OLIY TA'LIM MUASSASALARINING RAQAMLI BREND POZITSIYASINI BAHOLASH VA RIVOJLANTIRISH MEXANIZMI.....	130
Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxo'ja qizi	
NEFT-GAZ SOHASI IXTISOSLIK FANLARINI INTEGRATIV O'QITISH ASOSIDA TALABALARNING KASBIY KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH METODIKASI.....	139
Yaminov Feruzjon Fayzullo o'g'li	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA KREDIT RISKLARINI BAHOLASH MODELINI ISHLAB CHIQUISH	144
Yeldashbayev Ikrombek Maxset o'g'li	
INNOVATSION EKOTIZIMNING IQTISODIY MOHIYATI VA BOSHQARUV USULLARI	149
Turg'unov Behzodbek, Karimov Muzaffar, Maraimova Umida	
ЗЕЛЁНАЯ БУХГАЛТЕРИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ: ПРОБЛЕМЫ СТАНОВЛЕНИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ.....	153
Камолова Феруза Кахрамоновна	
ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ В ГОСУДАРСТВЕННОМ ФИНАНСОВОМ КОНТРОЛЕ: ФИНАНСОВО-ПРАВОВЫЕ РИСК И НАПРАВЛЕНИЯ РЕГУЛИРОВАНИЯ.....	159
Сунатуллаева Нозима Ботир кизи	
RIVOJLANGAN MAMLAKATLAR INVESTITSION SIYOSATI METODOLOGIYALARI VA ULARNI O'ZBEKISTON INVESTITSION SIYOSATIGA TATBIQ QILISH	168
Bekmurodova Gavhar Adham qizi	
SOG'LIQNI SAQLASH BYUDJET DASTURLARI SAMARADORLIGINI INTEGRAL BAHOLASH: DBSI INDEKSI VA AMALIY APROBATSIIYA.....	177
Abdullajonov Umidjon G'ulomjon o'g'li	
KONVERTER CHANGINI KOMPLEKS GIDROMETALLURGIK QAYTA ISHLASHDA VISMUTNI AJRATIB OLISH IMKONIYATLARI.....	183
Eshonqulov Uchqun Xudaynazar o'g'li	
KOMPLEKS SONLAR NAZARIYASINING ASOSIY TUSHUNCHALARI: ALGEBRAIK, TRIGONOMETRIK VA KO'RSATKICHLI SHAKLLAR HAMDA ULARNING KOMPLEKS TAHLILDAGI O'RNI	188
Rayimov Doniyor G'afurovich	
KISLOROD MIQDORI OPTIMAL BO'LGAN Y-123 KUPRATIDA CU-O-CU BOG'I EGILISH BURCHAGINING KRITIK HARORATGA TA'SIRI.....	194
To'rayev Ozodjon G'ayrat o'g'li	
HARAKATLANUVCHI TARKIB AVTOAJRATGICH QURILMALARINI TA'MIRLASH VA TEXNIK NAZORAT QILISH TIZIMI.....	201
Sadikov Sherdil Saibdjanovich	
MASSIVLARNI PUFAKCHA USULIDA TARTIBLASHNING PYTHON DASTURLASH TILIDAGI TALQINI ...	204
Fathiddinov Saidma'ruf Lazizxo'ja o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARINI MOLIYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHNI BARQAROR RIVOJLANTIRISH.....	209
Sattarov Tulkin Abdixalilovich	
O'ZBEKISTON QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA TALAB VA ISHLAB CHIQUARISH NOMUTANOSIBLIGINI ERTA ANIQLASH INDIKATORLARI VA STRATEGIK QARORLAR MATRITSASI...	213
Turdiyev Abdullo Sagdullayevich	

MARGANES NANOKLASTERLI KUCHLI KOMPENSATSIYALANGAN KREMNIYDA HARORAT VA ELEKTR MAYDONIGA SEZGIRLIKNING FIZIK MEXANIZMLARI.....	219
Tovarova Shahnoza Dilshot qizi	
O'ZBEKISTONDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI VA ISTIQBOLLARI	223
Normurodov U.N.	
FARG'ONA VODIYSI LOGISTIKA MARKAZLARI O'RTASIDA YUK OQIMLARINI GEOAXBOROT TIZIMI ASOSIDA RATSIONAL TAQSIMLASH VA QAYTA ISHLASH QUUVATIDAN FOYDALANISHNI OPTIMALLASHTIRISH	229
Zohidov Muhiddin, Jumayev Sherzod	
INFLUENCE OF THE AMOUNT OF FILLER DERIVED FROM INDUSTRIAL WASTE ON THE MECHANICAL PROPERTIES OF POLYMER COMPOSITE MATERIALS	237
Rustamov Mirshokhid, Umida Ziyamukhamedova, Elbek Turgunaliyev, Akhrorbek Soliev, Mirjalol Abdulakimov, Shokhjakhon Abdurakhimov	
BANK FAOLIYATIDA MOLIVAVIY TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH VA RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	243
Rajabova Umida Umurzoqovna	
RIVOJLANGAN MAMLAKATLAR INVESTITSION SIYOSATI METODOLOGIYALARI VA ULARNI O'ZBEKISTON INVESTITSION SIYOSATIGA TATBIQ QILISH	251
Bekmurodova Gavhar Adham qizi	
ELEKTRON TIJORATDA TOVAR BELGILARIDAN FOYDALANISHNI HUQUQIY TARTIBGA SOLISH MUAMMOLARI VA TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	260
Ermetova Shoir Xasanovna	
O'ZBEKISTON QISHLOQ XO'JALIGIDA IQTISODIY O'SISH SIFATINI BAHOLASH: BARQARORLIK, HUDUDIY TAFOVUT VA TARKIBIY MUTANOSIBLIK.....	264
Muxamedov Sanjar Husnutdin o'g'li	
ЗНАЧИМОСТЬ ПЕРЕХОДА К КОМПЕТЕНТНОСТНОМУ ПОДХОДУ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ	275
Камилова Наргиза Абдукахоровна	
THE APPLICATION OF MARKETING STRATEGIES IN HOTELS AND BRAND POLICY: IMPLEMENTATION GAPS, CHANNEL DEPENDENCE AND THE NET VALUE OF BRAND AFFILIATION	281
Ergashev Oybek Mamarasul o'g'li	
TIJORAT BANKLARINING INVESTITSIYA PORTFELLARIDA QIMMATLI QOG'OZLAR BOZORINI TAKOMILLASHTIRISH.....	290
Maxametov Saitdjalolxon Azamovich	
QISHLOQ XO'JALIGIDA MARKETING VA LOGISTIKA TIZIMLARI INTEGRATSIYASINING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI HAMDA SAMARADORLIGINI BAHOLASH METODIKASI.....	297
Djurayev Bekzod Bekmatovich	
PISTA (PISTACIA VERA L.) PO'CHOG'IDAN BIOLOGIK FAOL FENOLIK BIRIKMALARNI EKSTRAKSIYA QILISH VA ULARNING ANTIOKSIDANT FAOLLIGINI TADQIQ ETISH.....	304
Umarova Gullola	
FOSFAT KISLOTA ERITMALARINI DESULFATIZATSIYA QILISH JARAYONLARINI TADQIQ ETISH VA ULARNI YUQORI KONSENTRATSIYALI MINERAL TUZLARGA QAYTA ISHLASH	308
Xalikulova Gulnora Ibodullaevna, Turdialieva Shakhzoda Ismatullaevna	
TEMIR YO'L SANOAT KORXONALARI IQTISODIY SAMARADORLIGINI KOMPLEKS BAHOLASHNING METODIK YONDASHUVLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	313
Bekmurodov Ulug'bek Bahrom o'g'li	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING TIJORAT BANKLARI MOLIVAVIY SAMARADORLIGIGA TA'SIRINI EKONOMETRIK BAHOLASH.....	319
Berdiyev Nodir Raxmatovich	

A MECHANISM BASED FRAMEWORK FOR SELECTING ACOUSTIC STIMULATION REGIMES IN CLOGGED URANIUM IN SITU LEACHING WELLS.....	325
Mekhmonov Maksud Rabbonokul ugli	
CHODAK KONI TEXNOGEN CHIQINDILARINI QAYTA ISHLASH VA QIMMATLI KOMPONENTLARNI AJRATIB OLIH TEXNOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	333
Jo'rayev Ulug'bek, Raxmatov Erkin	
O'ZBEKISTONDA UGLEROD NARXLASH MEKANIZMLARINI JORIY ETISH: CBAM SHAROITIDA SANOAT EKSPORTINING RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASH YO'LLARI.....	339
Abbosbek Jurayev	
JIN MASHINASIDAGI MUAMMOLAR VA ULARNI BARTARAF ETISHNING MUHANDISLIK YECHIMLARI.....	346
Dadajanov Arafatali Komiljanovich	
AMUDARYO LOYQASI SHAROITIDA NASOS STANSIYASINING TEXNIK SUV BILAN TA'MINLASH TIZIMI ISHONCHLILIGINI OSHIRISH: QUYIMOZOR YORDAMCHI NASOS STANSIYASI MISOLIDA.....	351
Ramazonov Akbarjon Ilhom o'g'li	
BANK FAOLIYATIDA MOLIVAVIY TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH VA RIVOJLANTIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	357
Rajabova Umida Umurzoqovna	
TOPINAMBUR ILDIZMEVASINING NAMLIGI YUQORI BO'LGAN HOLATIDA TARKIBIDAGI SUYUQLIKNI AJRATISH USHLUBLARINI ISHLAB CHIQISH.....	365
Beshimov Murodjon, Barakayev Nusratilla	
HUDUDLARDA TADBIRKORLIK SEKTORI TARKIBIY RIVOJLANISHINI AHP ENTROPIYA TOPSIS MODEL ASOSIDA BAHOLASH.....	370
Xaitova Rushana O'ktamovna	
TIJORAT BANKLARI MOLIVAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASH VA MUSTAHKAMLASHNING KOMPLEKS MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	374
Saidov Doniyor Abdullayevich	
MANAGING CUSTOMER RESPONSE IN DIGITAL MARKETING COMMUNICATIONS: A RESPONSE-BASED METHODOLOGY FOR COMMUNICATION DECISION-MAKING.....	382
Hojiyeva Iroda Avezovna	
NAMANGAN VILOYATIDA YENGIL SANOATNI KLASSTERLASHUV VA INNOVATSION RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	386
Fuzaylov Sarvar Abdusamatovich	
BANK MAHSULOTLARI VA XIZMATLARINI INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH.....	391
Maxkamov Baxtiyor, To'rayev Shavkat, Berdiboyev Oltinboy	
BANK TIZIMIDA ESG OMILLARINING SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	398
Xoliyorov Murod Qahramon o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA BUXGALTERIYA HISOB MA'LUMOTLARINING MOLIVAVIY HISOBOTDA AKS ETTIRILISHINI TAKOMILLASHTIRISH.....	406
Mardanov Zafar Xurramovich	
TIJORAT BANKLARNING PASSIV VA AKTIV OPERATSIYALARI BO'YICHA FOIZ SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI.....	412
Orifova Dilnoza Obid qizi	
НАУЧНО-ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ИНКЛЮЗИВНОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА.....	420
Холбаев Нодирбек Баходирович	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING EKSPORT SALOHIYATINI OSHIRISH: MUAMMOLAR VA USTUVOR YO'NALISHLAR.....	426
Nusratova Charos, Urinov Bobur	

O'ZBEKISTONDA KIMYO SANOATINI RIVOJLANTIRISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	431
Xotamov Ibodullo, Ismatulloyeva Madinabonu	
ASSESSMENT OF THE IMPACT OF TOURISM RESOURCE UTILIZATION ON SUSTAINABLE REGIONAL DEVELOPMENT: EVIDENCE FROM UZBEKISTAN	438
Toshkhujayev Mustafokhon Abduvosi ugli	
MEHMONXONA BIZNESIDA ONLAYN BRONLASH TIZIMLARINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI.	442
Namozov Shahzod Maxmud o'g'li	

MEHMONXONA BIZNESIDA ONLAYN BRONLASH TIZIMLARINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI

Namozov Shahzod Maxmud o'g'li

Termiz davlat universiteti

Iqtisodiyot fakulteti Turizm va mehmondo'stlik mutaxassisligi

Magistratura bosqichi bitiruvchisi

Email: shah.nam1012@gmail.com

ORCID: [0009-0009-2077-6504](https://orcid.org/0009-0009-2077-6504)

Annotatsiya: Mazkur maqolada mehmonxona biznesida onlayn bronlash tizimlarining rivojlanish tendensiyalari, ularning mehmonxona xizmatlarini tashkil etish, mijozlarga xizmat ko'rsatish sifati va korxonalarining raqobatbardoshligini oshirishdagi ahamiyati tadqiq etilgan. Onlayn bronlashning rasmiy mehmonxona veb-saytlari, onlayn turistik agentliklar (OTA), mobil ilovalar, metaqidiruv tizimlari va boshqa raqamli kanallar orqali rivojlanish xususiyatlari tahlil qilingan. Shuningdek, mobil bronlash, to'g'ridan-to'g'ri bronlash, raqamli to'lovlar, mijozlar ma'lumotlarini tahlil qilish, sun'iy intellekt asosida personalizatsiya va avtomatlashtirilgan xizmatlarning zamonaviy mehmonxona biznesiga ta'siri yoritilgan. Tadqiqot natijasida onlayn bronlash tizimlarining kelgusidagi rivojlanishi ko'p kanalli integratsiya, ma'lumotlarga asoslangan boshqaruv, mijoz tajribasini individuallashtirish va sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish bilan chambarchas bog'liqligi asoslangan.

Kalit so'zlar: mehmonxona biznesi, onlayn bronlash, elektron bronlash tizimi, OTA, raqamli platformalar, mobil bronlash, to'g'ridan-to'g'ri bronlash, raqamli transformatsiya, sun'iy intellekt, mijoz tajribasi.

Аннотация: В данной статье рассматриваются тенденции развития систем онлайн-бронирования в гостиничном бизнесе, их значение для организации гостиничных услуг, повышения качества обслуживания клиентов и повышения конкурентоспособности предприятий. Анализируются особенности развития онлайн-бронирования через официальные сайты отелей, онлайн-турагентства (OTA), мобильные приложения, метапоисковые системы и другие цифровые каналы. Также освещается влияние мобильного бронирования, прямого бронирования, цифровых платежей, анализа данных о клиентах, персонализации и автоматизированных услуг на основе искусственного интеллекта на современный гостиничный бизнес. В заключение исследования делается вывод о том, что будущее развитие систем онлайн-бронирования тесно связано с многоканальной интеграцией, управлением на основе данных, индивидуализацией клиентского опыта и использованием технологий искусственного интеллекта.

Ключевые слова: гостиничный бизнес, онлайн-бронирование, электронная система бронирования, OTA, цифровые платформы, мобильное бронирование, прямое бронирование, цифровая трансформация, искусственный интеллект, клиентский опыт.

Abstract: This article examines the development trends of online booking systems in the hotel industry and their significance in organizing hotel services, enhancing customer service quality, and boosting enterprise competitiveness. It analyzes the evolution of online booking across various channels, including official hotel websites, online travel agencies (OTAs), mobile applications, metasearch engines, and other digital platforms. Furthermore, the study highlights the impact of mobile booking, direct booking, digital payments, customer data analysis, AI-driven personalization, and automated services on the modern hotel business. The research concludes that the future development of online booking systems is closely linked to multi-channel integration, data-driven management, the individualization of customer experiences, and the utilization of artificial intelligence technologies.

Key words: hotel business, online booking, electronic booking system, OTA, digital platforms, mobile booking, direct booking, digital transformation, artificial intelligence, customer experience.

KIRISH

Bugungi kunda raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi turizm va mehmondo'stlik industriyasining faoliyat yuritish mexanizmlarini tubdan o'zgartirmoqda. Ayniqsa, internet texnologiyalari, mobil qurilmalar, elektron to'lov tizimlari va raqamli platformalarning keng tarqalishi mehmonxona xizmatlarini izlash, tanlash, bronlash va xarid qilish jarayonlarini sezilarli darajada soddalashtirdi. Mazkur jarayonlarda onlayn bronlash tizimlari mehmonxona biznesining raqamli infratuzilmasining muhim tarkibiy qismiga aylanib, mijoz va

mehmonxona o'rtasidagi axborot almashinuvini tezlashtirish hamda xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirishga xizmat qilmoqda. Onlayn bronlash tizimlarining rivojlanishi mehmonxonalarga xizmatlarni sutka davomida taqdim etish, xona mavjudligi to'g'risidagi ma'lumotlarni real vaqt rejimida yangilash, narxlarni boshqarish, mijozlarning bronlash xatti-harakatlarini tahlil qilish va marketing faoliyatini maqsadli tashkil etish imkonini bermoqda. Tadqiqotlarda e-booking platformalari nafaqat iste'molchilar uchun qulaylik va tezkorlikni oshirishi, balki mehmonxonalarning ma'muriy-operatsion jarayonlarini optimallashtirishi hamda mijozlar haqidagi ma'lumotlardan foydalanish orqali xizmatlarni individuallashtirish imkoniyatini kengaytirishi qayd etilgan [1, 129–145].

Mehmonxona biznesida onlayn bronlashning zamonaviy tizimi bir nechta asosiy kanallarni qamrab oladi. Jumladan, mehmonxonalarning rasmiy veb-saytlari, onlayn turistik agentliklar (Online Travel Agencies — OTA), mobil ilovalar, metaqidiruv tizimlari va ijtimoiy media platformalari orqali bronlash imkoniyatlari shakllanmoqda. Bunday ko'p kanalli yondashuv mehmonxonalarga potensial mijozlarni turli raqamli muhitlarda qamrab olish va bozor segmentlariga mos xizmat takliflarini shakllantirish imkonini beradi. Shu bilan birga, turli bronlash kanallarining komissiya xarajatlari, mijozlar ma'lumotlariga egalik qilish, narx siyosatini muvofiqlashtirish va platformalarga qaramlik kabi masalalar mehmonxona menejmenti oldiga yangi vazifalarni qo'yimoqda. Onlayn bronlash tizimlarining rivojlanishi faqat texnik vositalarning takomillashuvi bilan cheklanib qolmay, mehmonxona biznesining boshqaruv va marketing mexanizmlariga ham ta'sir ko'rsatmoqda.

Xususan, mijozlarning qidiruv va bronlash tarixini tahlil qilish, talabni prognozlash, individual takliflarni shakllantirish va narxlarni moslashtirishda ma'lumotlar tahlili texnologiyalaridan foydalanish imkoniyati ortmoqda. E-booking tizimlarining rivojlanishi bilan birgalikda sun'iy intellekt, avtomatlashtirilgan chatbotlar, tavsiya tizimlari va mijozlar bilan raqamli kommunikatsiya vositalarining qo'llanilishi ham kengaymoqda. Mazkur masala O'zbekiston mehmonxona va turizm sektori uchun ham alohida ahamiyatga ega. O'zbekistonda turizm sohasining raqamlashtirilishi, onlayn bronlash xizmatlari va e-turizm platformalaridan foydalanish bo'yicha olib borilgan tadqiqotda platformalardan foydalanish qulayligi, internet infratuzilmasi, davlat siyosati, iste'molchilarning raqamli bilimlari va marketing strategiyalari onlayn xizmatlarning rivojlanishiga ta'sir qiluvchi muhim omillar sifatida ko'rsatilgan [2, 630–640]. Tadqiqot doirasida onlayn bronlash kanallarining rivojlanishi, mobil texnologiyalarning o'rni, OTA platformalari, to'g'ridan-to'g'ri bronlash, ma'lumotlar tahlili va sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari o'rganiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Mehmonxona biznesida onlayn bronlash tizimlarining shakllanishi va rivojlanishi turizm industriyasining raqamli transformatsiyasi bilan chambarchas bog'liq. Mazkur yo'nalishdagi dastlabki ilmiy tadqiqotlarda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining turizm korxonalari faoliyatiga ta'siri, internet orqali xizmatlarni taqdim etish, mijozlar bilan raqamli aloqa o'rnatish va elektron distribyutsiya kanallaridan foydalanish masalalariga alohida e'tibor qaratilgan. Buhalis va Law tomonidan olib borilgan tadqiqotda eTourism rivojlanishining asosiy bosqichlari tahlil qilinib, internet va axborot texnologiyalarining turizm sanoati tuzilmasi hamda biznes jarayonlariga ta'siri yoritilgan [1, 609–623].

Keyingi tadqiqotlarda onlayn bronlash tizimlari mehmonxonalarning raqamli distribyutsiya strategiyasining muhim elementi sifatida o'rganila boshlandi. Ye, Yan va Wu mehmonxonalarning rasmiy veb-sayti orqali to'g'ridan-to'g'ri bronlash hamda onlayn turistik agentliklar (OTA) bilan hamkorlik qilishning iqtisodiy jihatlarini tadqiq etgan. Mualliflar to'g'ridan-to'g'ri bronlash, OTA merchant modeli va OTA agent modeli uchun alohida matematik modellarni ishlab chiqib, turli kanallarining xarajatlari va iqtisodiy natijalarini taqqoslagan [2, 968–998]. Tadqiqotchilar e-booking platformalari mijozlarga qulaylik yaratishi, real vaqt rejimida axborot olish imkonini berishi, korxonalarning operatsion jarayonlarini soddalashtirishi hamda mijozlar haqidagi ma'lumotlarni tahlil qilish orqali xizmatlarni individuallashtirish imkoniyatini kengaytirishini ta'kidlaydi [4, 129–145].

Adabiyotlarda onlayn bronlash tizimlarining rivojlanishi mijozlarning raqamli tajribasi bilan ham bog'liq holda tadqiq qilinmoqda. Zamonaviy mehmonxona mijozlari xizmatni tanlashdan oldin mehmonxona haqidagi ma'lumotlarni internet orqali izlash, narxlarni solishtirish, boshqa mijozlarning sharhlarini o'rganish va mavjud xona variantlarini real vaqt rejimida ko'rish imkoniyatiga ega. Shu sababli bronlash tizimining interfeysi, axborotning to'liqligi, foydalanish qulayligi va xizmatning tezkorligi mijozning bronlash qaroriga ta'sir qiluvchi muhim omillarga aylanmoqda. Onlayn bronlash kanallari bo'yicha tadqiqotlarda OTA platformalarining mehmonxona biznesidagi o'rni ham keng yoritilgan. OTA platformalari mehmonxonalarning kengroq auditoriyaga chiqishiga yordam bersa-da, ular bilan ishlash komissiya xarajatlari, mijoz bilan bevosita aloqaning cheklanishi va platformaga nisbatan qaramlik kabi masalalarni yuzaga keltirishi mumkin. Shu sababli zamonaviy ilmiy adabiyotlarda OTA kanallaridan foydalanish bilan bir qatorda mehmonxonaning o'z rasmiy veb-sayti va mobil ilovasi orqali to'g'ridan-to'g'ri bronlashni rivojlantirish masalasi ham muhim tadqiqot yo'nalishlaridan biri sifatida

qaralmoqda.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

O'zbekiston sharoitida onlayn bronlash va elektron turizm platformalarining rivojlanishi bo'yicha Rakhmonova tomonidan olib borilgan tadqiqot alohida ahamiyatga ega. Muallif 200 ta kuzatuv asosida onlayn bronlash va e-turizm platformalaridan foydalanishga ta'sir etuvchi omillarni o'rgangan. Tadqiqotda platformalardan foydalanish qulayligi, internet infratuzilmasi, davlat siyosati, iste'molchilarning raqamli bilimlari va marketing strategiyalari asosiy omillar sifatida ko'rib chiqilgan. Tadqiqot natijalari O'zbekistonda turizmning raqamli transformatsiyasini jadallashtirish uchun raqamli infratuzilmani rivojlantirish, manfaatdor tomonlarning raqamli kompetensiyalarini oshirish va platformalar dizaynini foydalanuvchi ehtiyojlariga moslashtirish zarurligini ko'rsatadi [5, 630–640]. O'zbekiston mehmonxona biznesida esa OTA, rasmiy veb-sayt, mobil bronlash, elektron to'lovlar, CRM/PMS integratsiyasi, sun'iy intellekt va ma'lumotlar tahlilini yagona bronlash ekotizimi sifatida kompleks o'rganish masalasi hali to'liq yoritilmagan. Shu jihatdan mazkur tadqiqot mehmonxona biznesida onlayn bronlash tizimlarining rivojlanish tendensiyalarini tizimli ravishda tahlil qilish va O'zbekiston sharoitida ularni takomillashtirishning ustuvor yo'nalishlarini aniqlashga qaratilgan.

Tadqiqot davomida mehmonxona biznesida onlayn bronlash tizimlarining asosiy rivojlanish tendensiyalari sifatida OTA platformalarining kengayishi, to'g'ridan-to'g'ri bronlash kanallarining rivojlanishi, mobil bronlash, ko'p kanalli integratsiya, mijozlar tajribasini personalizatsiya qilish, ma'lumotlarga asoslangan boshqaruv va sun'iy intellekt texnologiyalarining joriy etilishi aniqlandi. Umuman olganda, mehmonxona biznesida onlayn bronlash tizimlarining rivojlanishi oddiy elektron rezervatsiya modelidan ko'p kanalli va ma'lumotlarga asoslangan aqlli bronlash ekotizimiga o'tish yo'nalishida kechmoqda. Shu sababli mehmonxona korxonalarining kelgusidagi raqamli rivojlanish strategiyasida texnologiyaning mavjudligi bilan bir qatorda uning foydalanuvchi uchun qulayligi, xavfsizligi, tezkorligi, mobil moslashuvi, boshqa axborot tizimlari bilan integratsiyasi va mijoz tajribasini individuallashtirish imkoniyatlari ham asosiy mezon sifatida qaralishi lozim.

Sun'iy intellekt va personalizatsiyaning bronlash tizimlariga integratsiyasi. Tadqiqotning eng muhim natijalaridan biri shundaki, onlayn bronlash tizimlari rivojlanishining keyingi bosqichi sun'iy intellekt bilan bog'liq. 2026-yilgi tadqiqot va sanoat tahlillari AI vositalari mehmonxona xizmatlarida qidiruv, tavsiya, mijozlar bilan muloqot va bronlash jarayonlariga tobora ko'proq integratsiyalanayotganini ko'rsatmoqda. Shuningdek, AI asosidagi bronlashning rivojlanishi mehmonxonalarning raqamli ko'rinishiga yangi talablarni yuzaga keltirmoqda. 2026-yilgi BCG va NYU SPS tahlilida sayohatchilarning 37 foizi sayohatni rejalashtirish yoki bronlashda onlayn sayohat xizmatlariga integratsiyalashgan katta til modellaridan foydalanayotgani qayd etilgan. Demak, kelajakdagi mehmonxona bronlash tizimi nafaqat inson foydalanuvchisi uchun qulay interfeysga, balki AI tizimlari tomonidan to'g'ri tushuniladigan va tavsiya qilinadigan raqamli kontentga ham ega bo'lishi kerak.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot davomida mehmonxona biznesida onlayn bronlash tizimlarining rivojlanish yo'nalishlari tizimli, qiyosiy va kontent-tahlil usullari asosida o'rganildi. Tahlil natijalari shuni ko'rsatdiki, zamonaviy onlayn bronlash tizimlari oddiy xona rezervatsiyasi vositasidan mehmonxonaning marketing, sotuv, mijozlar bilan munosabatlarni boshqarish va daromadlarni optimallashtirish jarayonlarini birlashtiruvchi raqamli ekotizimga aylanmoqda.

Onlayn bronlash kanallarining rivojlanishi. Mehmonxona xizmatlarini onlayn bronlashda bir nechta asosiy kanallar shakllangan bo'lib, ular funksional imkoniyatlari va mehmonxona uchun iqtisodiy samarasi jihatidan bir-biridan farqlanadi.

OTA platformalarining rivojlanishi va mehmonxona biznesiga ta'siri. Tadqiqot natijalaridan biri shundan iboratki, OTA platformalari mehmonxonalarning raqamli distribyutsiya tizimida muhim vosita bo'lib qolmoqda. Bunday platformalar mehmonxonalarga xalqaro va mahalliy turistlarning keng auditoriyasiga chiqish, narx va xizmatlarni taqqoslash muhitida ishtirok etish hamda yangi mijozlarni jalb qilish imkonini beradi. Shu bilan birga, OTA kanallaridan foydalanish mehmonxonalarda oldiga komissiya xarajatlari, mijoz bilan bevosita munosabatlarni shakllantirish, ma'lumotlardan foydalanish va bronlash kanallarini muvozanatlash kabi vazifalarni qo'yadi. 2026-yilgi BCG va NYU SPS tahlilida OTA komissiyalari ayrim bozorlarda 15–30 % diapazonida bo'lishi qayd etilgan. Shuning uchun tadqiqot natijalari mehmonxonalarda "OTA + Direct Booking" modelini rivojlantirish zarurligini ko'rsatadi. Bunda OTA platformalari yangi mijozlarni jalb qilish vositasi sifatida, rasmiy veb-sayt va mobil ilova esa mijoz bilan uzoq muddatli munosabatlarni shakllantirish kanali sifatida qaraladi.

Mobil bronlash tizimlarining rivojlanishi. Tadqiqot natijalari mobil qurilmalar orqali bronlash imkoniyatlarini rivojlantirish mehmonxona biznesining muhim raqamli yo'nalishlaridan biriga aylanganini ko'rsatadi. Mobil

bronlash tizimining samaradorligi faqat mobil ilovaning mavjudligi bilan emas, balki veb-saytning mobil qurilmalarga mosligi, sahifalarning yuklanish tezligi, bronlash bosqichlarining kamligi va elektron to'lovlarning integratsiyalashganligi bilan belgilanadi. Shu sababli mehmonxonaning mobil bronlash tizimi quyidagi funksiyalarni qamrab olishi lozim: xona va tariflarni real vaqt rejimida ko'rsatish, bronlashni minimal bosqichlarda amalga oshirish, elektron to'lovlarni qo'llab-quvvatlash, bronlashni tasdiqlovchi elektron xabar yuborish, mijozga individual takliflar berish, bronlashni o'zgartirish yoki bekor qilish imkoniyatini yaratish, ko'p tilli interfeysni ta'minlash. Bu imkoniyatlar foydalanuvchining bronlash jarayonidagi ortiqcha vaqt va harakatlarini kamaytirib, raqamli mijoz tajribasini yaxshilashga xizmat qiladi (1-jadval).

1-jadval. Mehmonxona biznesida onlayn bronlash tizimlarining asosiy rivojlanish tendensiyalari¹

Tendensiya	Mazmuni	Kutiladigan natija
OTA platformalarining kengayishi	Keng raqamli auditoriyaga chiqish	Mijozlar oqimini kengaytirish
Direct Booking	Rasmiy sayt va ilova orqali bronlash	Bevosita mijozlar bazasini shakllantirish
Mobile-first	Mobil qurilmalar uchun optimallashtirish	Bronlash qulayligini oshirish
AI va chatbotlar	Avtomatik muloqot va tavsiya	Xizmat tezligini oshirish
Personalizatsiya	Mijoz ma'lumotlari asosida individual taklif	Konversiyani oshirish
Data-driven management	Bronlash ma'lumotlarini tahlil qilish	Boshqaruv qarorlarini yaxshilash
Dynamic pricing	Talab asosida narxlarni moslashtirish	Daromadni optimallashtirish
Multichannel integration	OTA, sayt, ilova va metaqidiruvni birlashtirish	Sotuv kanallarini muvofiqlashtirish
AI-mediated booking	AI orqali qidirish va bronlash	Yangi raqamli mijoz oqimini shakllantirish

Jadval ma'lumotlari shuni ko'rsatadiki, mehmonxona biznesida onlayn bronlashning rivojlanishi alohida texnologiyalarni joriy etishdan kompleks raqamli ekotizim yaratishga qarab bormoqda. Bunda bronlash tizimi PMS, CRM, to'lov tizimlari, marketing platformalari va analitik vositalar bilan integratsiyalashishi muhim ahamiyatga ega.

O'zbekiston sharoitida onlayn bronlash tizimlarini rivojlantirishda uchta asosiy yo'nalishni ajratish mumkin. Birinchisi — mehmonxonalarning raqamli infratuzilmasini kuchaytirish. Ikkinchisi — mijozlar uchun qulay, ko'p tilli va mobil qurilmalarga mos bronlash platformalarini yaratish. Uchinchisi — bronlash ma'lumotlaridan boshqaruv va marketing qarorlarida foydalanish. O'zbekiston bo'yicha mavjud tadqiqotlarda ham internet infratuzilmasi, platformalardan foydalanish qulayligi, iste'molchilarning raqamli bilimlari va marketing strategiyalari onlayn bronlashni qabul qilishga ta'sir qiluvchi omillar sifatida qayd etilgan. 2026-yilda e'lon qilingan tadqiqotlarda esa O'zbekistonda elektron bronlash, raqamli to'lovlar va smart tourism texnologiyalarini rivojlantirish turizm xizmatlarining raqamli transformatsiyasining muhim yo'nalishlari sifatida ko'rsatilmogda.

Mazkur model mehmonxonaning turli bronlash kanallarini yagona axborot muhitiga birlashtirishga imkon beradi. Natijada xona fondining mavjudligi, narxlar, bronlashlar va mijozlar haqidagi ma'lumotlarni markazlashgan holda boshqarish imkoniyati kengayadi. Umuman, tadqiqot natijalari mehmonxona biznesida onlayn bronlash tizimlarining rivojlanishi uch bosqichdan iborat evolyutsiyani boshdan kechirayotganini ko'rsatadi: elektron bronlash → ko'p kanalli raqamli bronlash → AI va ma'lumotlarga asoslangan aqlli bronlash. Dastlab asosiy maqsad bronlash jarayonini elektron shaklga o'tkazish bo'lgan bo'lsa, hozirgi bosqichda asosiy e'tibor mijozni tushunish, individual taklif berish, kanallarni integratsiyalash va bronlash jarayonini avtomatlashtirishga qaratilmogda. Shu sababli kelgusida mehmonxona biznesining raqamli raqobatbardoshligi faqat onlayn bronlash tizimining mavjudligi bilan emas, balki uning qulayligi, tezkorligi, ishonchligi, mobil moslashuvi, boshqa axborot tizimlari bilan integratsiyasi va sun'iy intellektdan foydalanish darajasi bilan belgilanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Olib borilgan tadqiqot natijalari mehmonxona biznesida onlayn bronlash tizimlari raqamli transformatsiyaning muhim tarkibiy qismiga aylanib borayotganini ko'rsatdi. Internet, mobil texnologiyalar, elektron to'lovlar, onlayn turistik agentliklar (OTA), metaqidiruv tizimlari va sun'iy intellekt texnologiyalarining rivojlanishi mehmonxona xizmatlarini bronlash jarayonining mazmuni va tashkil etilishiga sezilarli ta'sir ko'rsatmogda.

1 Manba: Muallif ishlanmasi.

Zamonaviy e-bookings tizimlari faqat xona rezervatsiyasini amalga oshirish vositasi emas, balki marketing, sotuv, mijozlar bilan munosabatlarni boshqarish va boshqaruv qarorlarini qo'llab-quvvatlovchi kompleks raqamli vosita sifatida shakllanmoqda. Ilmiy tadqiqotlarda ham e-bookings tizimlarining mijozlarga qulaylik yaratishi, real vaqt rejimida axborot taqdim etishi va mehmonxonalarning operatsion jarayonlarini optimallashtirishga xizmat qilishi qayd etilgan.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Buhalis D., Law R. Progress in information technology and tourism management: 20 years on and 10 years after the Internet — The state of eTourism research // *Tourism Management*. – 2008. – Vol. 29, No. 4. – P. 609–623. DOI: 10.1016/j.tourman.2008.01.005.
2. Ye F., Yan H., Wu Y. Optimal online channel strategies for a hotel considering direct booking and cooperation with an online travel agent // *International Transactions in Operational Research*. – 2019. – Vol. 26, No. 3. – P. 968–998. DOI: 10.1111/itor.12470.
3. Vlahović O., Rađenović Ž., Perović D., Vujačić V., Davidović K. Digital Transformation in Tourism: The Role of E-Booking Systems // *Croatian Regional Development Journal*. – 2024. – Vol. 5, No. 2. – P. 129–145. DOI: 10.2478/crdj-2024-0012.
4. Rakhmonova N. Digital Transformation in Tourism: A Quantitative Study of Online Booking and E-Tourism Platforms in Uzbekistan // *Central Asian Journal of Innovations on Tourism Management and Finance*. – 2024. – Vol. 5, No. 8. – P. 630–640. DOI: 10.51699/cajtmf.v5i8.797.
5. Buhalis D., Law R. Progress in information technology and tourism management: 30 years on and 20 years after the Internet // *Tourism Management*. – 2018. – Vol. 69. – P. 460–470.
6. Xiang Z., Gretzel U. Role of social media in online travel information search // *Tourism Management*. – 2010. – Vol. 31, No. 2. – P. 179–188.
7. Gretzel U., Sigala M., Xiang Z., Koo C. Smart tourism: foundations and developments // *Electronic Markets*. – 2015. – Vol. 25. – P. 179–188.

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 9

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100